

Fokken op uitstraling, fijnheid en balans

Nauwelijks verder groeien dan de huidige 160-koppige melkveestapel, maar genieten van goede koeien, fokkerij en jureren. Dat hebben Bert en Aafje Groen, die 23 jaar geleden naar Denemarken emigreerden, zich tot doel gesteld. De strategie laat de kostprijs dalen.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

Als geëmigreerde Nederlander meedraaien in de topfokkerij in het nieuwe thuisland. Het is een zeldzaam fenomeen. Maar wie bij Bert (50) en Aafje (45) Groen in het Deense Nørager komt, merkt direct dat het wel degelijk mogelijk is. Binnen zowel het holstein- als het blonde d'Aquitaineras is Groen zeer actief keuringsdeelnemer en jurylid. Zo jureert hij komend jaar al voor de achtste keer op de nationale Deense holsteinshow in Herning. 'Ik doe het enorm graag en als je het juiste commentaar op de juiste manier geeft, accepteert 95 procent van de inzenders je', verklaart Bert Groen zijn aanpak. 'Drie jaar later weet ik me de koeien die ik heb gejureerd, nog altijd te herinneren', vervolgt hij. De liefhebberij in fokkerij had de optimistisch inge-

Shogundochter 2852, ingeschreven met 91 punten en in haar vijfde lijst voorspeld op 12.261 kg melk met 4,89% vet en 3,54% eiwit

stelde melkveehouder, die een melkveebedrijf met 160 koeien runt, als kleine jongen in Nederland al. 'Op mijn hoogtepunt haalde ik op een konijnenkeuring zes van de acht prijzen binnen', herinnert hij zich. 'Wanneer je de passie voor fokkerij hebt en de wil om een dier nog beter te maken, dan kan je dat met alle diersoorten.'

Twee keer op Europese jurylijst

Bert Groen heeft het fokkersgen niet van een vreemde. 'Mijn opa kocht vroeger op de Hoornse markt al voor meerdere boeren koeien en stieren in.' Ook Berts vader en zijn broer (Jan Groen uit Kampen) hebben hun sporen in de fokkerij verdiend. Hoewel Bert met allerlei diersoorten heeft gefokt,

BEDRIJFSPROFIEL

naam	Bert en Aafje Groen
plaats	Nørager, Denemarken
aantal melk- en kalfkoeien	160
aantal stuks jongvee	125
grondgebruik	125 ha (waarvan 105 ha in eigendom)
gemiddelde productie	10.465 4,63 3,53
neventak	blonde d'Aquitaine (8 koeien en bijbehorend jongvee) en appartementen met 8 slaapplekken

hebben Friese paarden, holsteins en blondes een speciale plek in zijn fokkershart. 'Het zijn elegante en edele dieren met alle drie uitstraling en fijnheid. Dieren die dit in sterke mate hebben, daar word ik blij van. Uitstraling, fijnheid en balans kenmerken een goed fokkend dier.'

De fokkerij is voor Groen een belangrijk deel van de arbeidsvreugde als boer. 'Binnen ieder ras heb je weer met andere mensen contact en zoek ik ook de goede contacten. Daarom vind ik het fantastisch om binnen zowel het holstein- als het blondestamboek op de Europese jurylijst te staan. Jureren voelt voor mij als vakantie.' Afgelopen januari jureerde Groen in Duitsland en komende zomer staat zijn eerste optreden in geboorteland Nederland in de agenda. De melkveehouder geniet binnen de fokkerij ook volop van het maken van combinaties. 'Altijd weer probeer ik een dier te verbeteren. Het mooiste is dan om te zien of je krijgt wat je van een combinatie verwacht. De meeste combinaties maak ik tijdens het melken, maar wat ik soms wel mis, is een eenvoudig programma dat alleen even de inteeltgraad van een combinatie in beeld brengt.'

Gestart met 150.000 gulden

In zijn stierkeuze zoekt Groen naar stieren die show-exterieur combineren met een hoge melkproductie en goede gehalten. Een mooi voorbeeld van zijn fokkerijfilosofie is de met 91 punten ingeschreven Shogundochter 2852, die voor de uier zelfs 94 punten kreeg. In haar vijfde lactatie staat ze in 305 dagen geschat op 12.261 kg melk, 4,89% vet en 3,54% eiwit. Ze behaalde ook diverse keuringssuccessen, zoals het algemeen kampioenschap in 2016 op de keuring van Noord-Denemarken in Aars. In datzelfde jaar stelde Groen ook de beste bedrijfsgroep samen. De melkveehouder gebruikt bij voorkeur fokstieren

▲
In 1995 kochten Bert en Aafje Groen een melkveebedrijf in Noord-Denemarken

▲ De nieuw gebouwde ligboxenstal dateert uit 2000

vanwege hun betrouwbaardere fokwaarden, wat sneller zorgt voor een uniforme lijn in de veestapel. Stieren die binnen zijn fokdoel passen, zijn bijvoorbeeld Mogul, Brewmaster, Epic, Jacobi, Commander, Liquid Gold, Merrick, Shottle en Monterey. Naast de keuringssuccessen is Groen ook trots op bijvoorbeeld een Bookemdochter die als eerste vaars in Denemarken 98 punten voor de uier kreeg. Spoelingen leverden onder andere nakomelingen van Ohara P, Carlo en Monterey. Tot frustratie van Groen zijn de genoomtesten telkens iets te laag om foktechnisch benut te worden. De start in Denemarken dateert alweer van ruim 23 jaar terug, nadat Bert Groen eerst zes jaar als klauwverzorgers bij de Agrarische Bedrijfsverzorging had gewerkt. 'Ik wilde altijd al heel graag boer worden, onder andere om met fokkerij bezig te zijn.

Met 91 punten is 2851 een van de hoogst ingeschreven blondes van Denemarken

Toch hebben we er bewust voor gekozen om niet in de familiemaatschap te gaan, maar een eigen melkveebedrijf op te zetten. In de vakanties gingen we bijvoorbeeld in Luxemburg, Duitsland en België kijken. Denemarken had de optie van een jongeboerenlening van zo'n 60.000 euro met een aantal jaren rente- en aflossingsvrij', verklaart hij de uiteindelijke keuze voor het Scandinavische land. 'We zijn hier met 150.000 gulden naartoe gegaan en gestart op een grupstal met ruimte voor 58 koeien. Door de individuele verzorging hoorden we al snel bij de bedrijven met de hoogste productie van Denemarken.' In 2000 bouwde familie Groen de huidige ligboxenstal, waarna de grupstal werd omgebouwd tot een stal met ligboxen voor het jongvee. 'Dit voelt nu echt als een bedrijf dat mijn vrouw Aafje en ik samen hebben opgebouwd.'

Kostprijs verder verlagen

Langzaam maar zeker hebben de melkveehouders het bedrijf uitgebreid naar de huidige omvang van 150 koeien en 125 hectare land. Op dit moment ligt de prioriteit niet bij groei, maar bij het verlagen van de kostprijs. 'De boekhouder geeft ieder jaar het advies om te groeien, maar daar is Denemarken kapot aan gegaan. Soms lijkt het alsof men het woord aflossen hier niet kent. Maar het allerbelangrijkste is om zwarte cijfers te draaien, dat lukte ons ook in 2016 nog. Op dit moment zitten wij op een break-even-melkprijs van 27 cent. Dat is scherp voor hier en dat wil ik graag vasthouden.' 'Vrijwel niemand heeft het hier over gehalten in de melk, maar wij houden daar toch graag aan vast, ook vanwege onze melkafzet.' Groen prijst zich namelijk gelukkig dat hij vier jaar geleden is overgestapt naar de kleine zuivelverwerker Mammen Ost, die onder andere kaas en Griekse yoghurt maakt en die zo'n 95 leveranciers telt. De zuivelfabriek betaalt minimaal 2 cent boven de Arla-melkprijs uit. 'Persoonlijk

zie ik het als redding. Want het is hier in Denemarken echt heel bloederig geweest.'

Hij ziet het ook als een voordeel dat hij meertalig is en daardoor ook informatie uit andere landen, zoals Nederland, kan oppikken. Wat dat betreft moet er Groen ook wat van het hart. 'Er wordt best vaak denigrerend over Denemarken gesproken op Nederlandse forums. Dat is makkelijk praten wanneer je thuis alles hebt kunnen overnemen. De meesten hier zijn in een rijtjeshuis geboren en wat kunnen ze eraan doen dat het land is gehalveerd in waarde? Ik hoef toch niet te vertellen wat er in Nederland gebeurt als het land ook de helft minder waard wordt?'

Zand in boxen ondanks roosters

Terug naar het management en de fokkerij van de koeien, waar Bert Groen het liefst over praat. Ondanks de roostervloer in de stal, heeft hij de boxen toch gevuld met zand. 'Met matrassen en zaagsel waren we in het verleden 11.000 euro op jaarbasis kwijt, nu 3500 euro aan zand. We gebruiken heel fijn en zacht filterzand.' Eens in de acht maanden mixt hij met een bobcat en mixer tussen de roosters door. Vervolgens spoelt hij een tank van 30 kuub water door de mestgang die geen aftakkingen meer heeft, alleen een dwarsgang achter de stal.

Hoewel het zand uit de kelder halen extra werk betekent, heeft Groen het er graag voor over. 'Zand heeft zoveel voordelen. Dikke hakken komen niet meer voor en mortellaro en mastitis veel minder. Vorig jaar hadden we in totaal 9000 euro dierenartskosten inclusief 26 verplichte bezoeken die 150 euro kosten.'

Goede ervaringen heeft Groen ook met grasklavermengsels. 'Vijftien jaar geleden gingen de kunstmestnormen hier al naar beneden. Eerst vond ik grasklaver ook niets, maar nu kan ik ermee omgaan. Ik zou jullie in Nederland willen adviseren om er echt meer mee te gaan doen, omdat er veel stikstof mee te be-

sparen is', adviseert hij. Rode klaver beviel de veehouder minder goed vanwege overwoekering bij droogte en de moeizame verdichting in de kuil, waardoor de conservering lastig was. Hij heeft daarentegen heel goede ervaringen met vrij grove witte klaver. 'Het is smakelijk en woekert minder. We zaaien acht tot tien procent klaver mee bij graslandvernieuwing en kuilen het in bij 32 tot 35 procent droge stof.' Jaarlijks strooit Groen nog 550 kilo kas per hectare aan kunstmest.

Kruislingen zelf afmesten

De melkkoeien krijgen een rantsoen voorgeschoteld dat 45 procent gras en 55 procent mais bevat. Dit wordt aangevuld met maximaal zo'n zes kilo aardappels en gemiddeld 8,5 kilo brok, inclusief soja. Het resulteert in een gemiddelde productie van 10.465 kg melk met 4,63% vet en 3,53% eiwit, gerealiseerd in een 2x8 stands-visgraatmelkstal.

De tak met blonde d'Aquitaine is het laatste jaar wat ingekrompen tot de huidige acht koeien met bijbehorend jongvee. De afzet van de blondes liep sinds de crisis minder goed. In plaats daarvan mest Groen nu op jaarbasis 40 witblauwkruislingen zelf af. 'Een beetje vleesvee zit me toch in het bloed en de kruislingen brengen hier zo'n vier euro per kilo op, tegenover drie euro bij de blondes. Bovendien krijg je zo'n 135 euro slachtpremie als je een vaars voor de zestien maanden slacht.' De kruislingstierkalveren mest Groen tot een leeftijd van elf maanden af.

Nu het aantal blondes, die in de zomer weidegang kregen, wat is ingekrompen, zijn er afgelopen herfst voor het eerst sinds twaalf jaar ook weer wat holsteins naar buiten gegaan in de vorm van een uitloop voor droge koeien. 'Grazende koeien om de deur is een van de redenen waarom we boer zijn geworden en iedere dag genieten van ons vak. Met dank ook aan de fokkerij. En groeien? Dat laten wij voorlopig echt aan ons voorbijgaan.'

▲
*Ondanks de roostervloer
toch zand in de ligboxen*